

Miljöprövningsdelegationen

Ahlstrom Aspa Bruk AB
kristina.olsson@ahlstrom.com

Elektronisk delgivning

Beslut om dispens från begränsningsvärden i BAT-slutsats för Ahlstrom Aspa Bruk AB, Askersunds kommun

Kod enligt miljöprövningsförordningen (2013:251): 21.30-i A
Verksamhet enligt 1 kap. 2 § industriutsläppsförordningen (2013:250), IUF

Beslut

Miljöprövningsdelegationen inom Länsstyrelsen i Örebro län ger med stöd av 1 kap. 16 § IUF Ahlstrom Aspa Bruk AB (bolaget), 556064-6498, dispens från begränsningsvärdet för totalfosfor (Tot-P) och totalt suspenderat material (TSS) i BAT 19 (tabell 1 och 2) för tillverkning av massa, papper och kartong. Följande begränsningsvärden ska gälla för utsläpp av Tot-P och TSS:

- Utsläpp av Tot-P får som årsmedelvärde uppgå till högst 0,06 kg/ton för blekt massa respektive 0,05 kg/ton för oblekt massa.
- Utsläpp av TSS får som årsmedelvärde uppgå till högst 2,0 kg/ton för blekt massa respektive 1,5 kg/ton för oblekt massa.

Dispensen är tidsbegränsad och gäller till och med den 31 december 2025.

Beskrivning av ärendet

Bakgrund

Bolaget ansöker om tidsbegränsad dispens till och med den 31 december 2025 från begränsningsvärden för utsläpp av Tot-P och TSS till vatten från blekt och oblekt massaframställning i BAT 19 (tabell 1 och 2) för tillverkning av massa, papper och kartong.

Begränsningsvärdena som BAT-AEL:er för Tot-P är 0,03 kg/ton blekt massa respektive 0,02 kg/ton oblekt massa som årsmedelvärden vid normal drift. Begränsningsvärdena som BAT-AEL:er för TSS är 1,5 kg/ton blekt massa och 1 kg/ton oblekt massa som årsmedelvärde vid normal drift.

I gällande produktionstillstånd från och med 2007 gäller oavsett massatyp ett årsgränsvärde för Tot-P på 10 ton/år med ett riktvärde på 0,06 kg/ton som månadsmedelvärde samt för suspenderande ämnen ett gränsvärde på 440 ton/år med ett riktvärde på 2,5 kg/ton som månadsmedelvärde.

Ärendets handläggning

Ansökan om dispens inkom till Miljöprövningsdelegationen den 19 oktober 2023. Ärendet har kungjorts på Länsstyrelsens anslagstavla och webbplats. Ansökan har remitterats till Länsstyrelsen i Örebro län samt Samhällsbyggnad Sydnärke. Yttranden har kommit in från Länsstyrelsen i Örebro län, Samhällsbyggnad Sydnärke, Svenska Naturskyddsföreningen, Naturskyddsföreningen i Örebro län samt sex privatpersoner. Bolaget har fått möjlighet att bemöta yttrandena.

Ansökan om dispens

Yrkanden

Bolaget ansöker om dispens från att innehålla BAT-AEL med avseende på utsläpp av Tot-P och TSS till vatten i tabell 1 och 2 under BAT 19 fram till utgången av 2025. Bolaget hemställer att följande begränsningsvärden ska fastställas:

- Utsläpp av Tot-P får som årsmedelvärde uppgå till högst 0,06 kg/ton för blekt massa respektive 0,05 kg/ton för oblekt massa.
- Utsläpp av TSS får som årsmedelvärde uppgå till högst 2,0 kg/ton för blekt massa respektive 1,5 kg/ton för oblekt massa.

Motivering till ansökt dispens

I bolagets ansökan anges i huvudsak följande.

Vidtagna åtgärder för att minska utsläppet av Tot-P och TSS

Historiskt har bolaget i enlighet med BAT installerat ett primärt och sekundärt reningssystem, där sedimentering utgör en primär rening medan MBBR-rening utgör en sekundär rening.

Utsläppen av fosfor och suspenderade ämnen har minskat under 2000-talet genom bland annat slutningar i fabriken, lutåtertagning, installation av en MBBR-anläggning år 2005 för behandling av filtratet från klordioxidblekningen samt genom flera åtgärder för att förbättra fiberavskiljningen i sedimenteringsbassängen.

En ny MBBR-anläggning installerades under våren 2019 och togs i drift i augusti 2019. Då den nya MBBR:n inte nådde önskvärd fosforreduktion tog bolaget kontakt med en annan leverantör för att utreda möjligheten till rening med elektrostatisk avskiljning. Laboratorieförsök med denna metod påbörjades redan 2017 men intensifierades under 2021 med undersökningar via en framtagen prototypanläggning på plats. Ett antal försök har genomförts och redovisats kontinuerligt i inlämnade miljörapporter till Länsstyrelsen samt redovisats vid tillsynsbesök. Senaste försöken utfördes i juni 2023 där bolaget testade ytterligare delflöden med höga halter suspenderade ämnen.

Även möjligheterna för kemisk fällning undersöktes under 2021. Utredningen kommer att uppdateras ytterligare avseende främst avvattningsutrustning samt avsättning för slammet, vilket inte ingick i 2021 års utredning, för att få en komplett lösning och kunna utvärdera båda metoderna.

Nuvarande status är att respektive leverantör färdigställer rapport och övrigt material vilket kommer att användas som beslutsunderlag av bolaget gällande huruvida elektrostatisk avskiljning eller kemisk fällning ska installeras för att uppfylla BAT-AEL kraven.

De utredda teknikerna är exempel på sådan avancerad rening som enligt avsnitt 1.7.2.2 i BAT-slutsatserna utgör tertiär rening, vilken ska användas vid behov om primär och sekundär rening inte räcker till.

Andra utredningar som också har genomförts eller pågår för att reducera främst suspenderade ämnen men även till viss del fosfor är följande:

- Polymerförsök i labbskala och sedan fullskaligt.

- Installation av en slamnivågivare i sedimentationsbassängen för att kunna reglera och styra slamnivån (uttag av slam) utifrån en optimal nivå av suspenderat material ut i avlopp 2.
- Skivfilter där underlag för dimensionering genom bland annat filtreringsförsök har utförts. Offert ska presenteras.
- Återtag av TM-bakvatten som tvättvatten håller på att utredas, vilket i så fall skulle innebära att detta flöde inte belastar sedimenteringsbassängen.

Förutsättningar för dispens

Geografiskt läge

Recipienten Vättern har god ekologisk status men uppnår inte god kemisk status utifrån uppmätta höga halter av PFOS, dioxiner, PBDE och kvicksilver i fisk samt TBT (tributyltenn) och antracen i sediment. Vad gäller näringsämnen bedöms statusen som hög. Mätningarna visar på mycket låga till låga halter av fosfor (2-3 µg/l) medan kvävehalterna däremot var något förhöjda. I referenspunkterna Edkvarna och Jungfrun NV i Vättern 2020-2022 varierade P-tot mellan <2-4,8 µg/l. Fosforhalterna har minskat sedan 1969 då mätningarna påbörjades, framför allt med anledning av förbättrad reningsteknik i avloppsreningsverken. Fosforhalten understiger idag vad som bedöms vara naturlig bakgrundsnivå och det finns inget åtgärdsbehov specificerat för fosfor.

Suspenderade ämnen ger en lokal påverkan men någon påverkan har inte kunnat påvisas i referenspunkter längre ut i Vättern. Bolaget utför månadsvisa provtagningar av vattenkemin från april till oktober i två recipientpunkter och under 2022 har syrehalter i den innersta mätpunkten legat på 9-13,8 mg/l och i den yttre punkten på 9,3-14,6 mg/l. I Vätterns referenspunkter Edkvarna och Jungfrun NV låg syrehalten mellan 9,2-13,2 mg/l och bolaget ser därmed ingen påverkan på syrehalten från verksamheten. Vid jämförelse mot Naturvårdsverkets bedömningsgrunder (rapport 4913) bedöms en syrehalt > 7mg/l vara syrerikt.

Årligen utförs bottenfaunaundersökningar vid Sörvikens mynning (PP1) samt vid en referenspunkt längre ut (PP2). I PP1 visar resultaten på en hög status m.a.p. eutrofiering. Någon övergödningpåverkan kan alltså inte konstateras. Bottenfaunan är mer artfattig i PP1 men har under senare år blivit bättre. PP2 bedömdes vara obetydligt

påverkad av utsläppen från bolagets verksamhet. Detta visar på en ytterst lokal påverkan avseende utsläpp av suspenderade ämnen.

Den yrkade dispensen jämfört med BAT-nivån bedöms enligt bolaget inte ge några ökade negativa miljökonsekvenser för Vättern och inte heller leda till en försämrad recipientstatus.

Tekniska egenskaper

Som huvudsakligt skäl för dispensansökan anges att bolaget i dag saknar de tekniska förutsättningarna för att innehålla de föreskrivna begränsningsvärdena. Ett omfattande och nödvändigt utredningsarbete har påbörjats för att välja ett tredje reningssteg, elektrostatisk avskiljning eller kemisk fällning. Därefter behöver vald metod installeras och tas i bruk. Planerat arbete för att uppfylla BAT-AEL gränserna bedöms i dagsläget sträcka sig till slutet av 2025.

Innan det tredje reningssteget är på plats och taget i drift uppger bolaget att de arbetar med de åtgärder de kan utföra i närtid för att reducera framför allt utsläppen av de suspenderade ämnena.

Kostnader

Bolaget har, i linje med BAT-slutsatsernas struktur, tillämpat ett stegvis angreppssätt och valt att komplettera med tertiär rening då den primära och sekundära reningen, trots förbättringsåtgärder, har visat sig vara otillräcklig för att uppnå kraven enligt BAT-AEL.

Bolaget ansöker inte om någon permanent dispens, utan en dispens under tiden då den tertiära reningen utvärderas, beställs, installeras och trimmas in. Att under denna tid följa aktuella begränsningsvärden är enligt bolagets bedömning knappast tekniskt möjligt. Det skulle förutsätta att det finns en mobil eller delvis mobil lösning att tillgå eller designa för en tillfällig installation, och någon sådan lösning synes inte finnas tillgänglig under den tid dispensen avser. Dessutom kan det enligt bolaget, i ljuset av den mycket begränsade miljönyttan av att under perioden fram till utgången av 2025 reducera utsläppshalterna ytterligare utöver vad som sker med den primära och sekundära reningen, inte anses proportionerligt att ta in en dyr tillfällig lösning för drygt 18 månader, om någon sådan hade funnits att tillgå.

Om en tillfällig utrustning skulle gå att få fram skulle tiden för en sådan installation vara ansevärd och i praktiken sammanfalla med redan framtagna tidplan enligt bolaget. En sådan tillfällig lösning

skulle dessutom inte nödvändigtvis kunna uppnå nödvändig prestanda.

Att följa aktuella begränsningsvärden med nuvarande reningsanläggning är som framgått av ansökan inte heller möjligt. Det enda alternativet för att med säkerhet klara utsläppsvärdena innan ett tredje reningssteg är i drift vore enligt bolaget att stänga ner hela fabriken. Bolaget menar vidare att konsekvenserna av en sådan nedstängning vore betydande. Kostnaden för bolaget med utebliven produktion vore mycket stor och skulle innebära omfattande permitteringar eller uppsägningar, till likaledes mycket stora kostnader för båda enskilda och samhället. Sådana konsekvenser vore enligt bolaget oproportionerligt stora jämfört med den begränsade miljönyttan.

Yttranden

Länsstyrelsen i Örebro län

Länsstyrelsens ståndpunkt

Länsstyrelsen i Örebro län anser att miljöprövningsdelegationen ska avslå dispensansökan.

Motivering

Den 30 september 2014 publicerades BAT-slutsatser för produktion av massa, papper och kartong, direktiv 2010/75/EU.

BAT-AEL och miljöbalksvillkor gäller parallellt och BAT-AEL:er som är strängare än miljöbalksvillkor är bindande som begränsningsvärden. BAT-AEL-kraven gäller fullt ut från den 30 september 2018.

BAT-AEL-kraven är gemensamma kravnivåer för olika utsläppsämnen inom EU. Dessa uppnås genom att bolaget ska använda bästa tillgängliga teknik. Förutom att det gynnar miljön främjas även att likvärdiga ekonomiska förutsättningar gäller inom samma bransch.

Det är bolagets ansvar att kontinuerligt efterleva BAT-AEL-kraven, genom att installera eller införa reningsteknik som gör det tekniskt möjligt. Det är bolaget som har kunskapen om vad som är bästa tillgängliga teknik (BAT) för just deras verksamhet.

Bolaget har tidigare fått tillfällig dispens från att följa BAT-AEL för utsläpp av fosfor till vatten. Åtgärderna som genomfördes medförde inte tillräcklig rening i enlighet med BAT-AEL-kraven. Enligt kunskapskravet i miljöbalken ligger ansvaret för att inhämta tillräcklig kunskap för att klara lagkraven på bolaget.

Bolaget har vid tillsyn under år 2021 angett att de undersökt de tekniker som i denna dispensansökan anges som möjliga tertiära reningslösningar. Då angavs att investeringsbeslut troligtvis skulle tas nästkommande år.

Samhällsbyggnad Sydnärke

Samhällsbyggnad Sydnärkes miljöavdelning gör bedömningen att bolaget kan meddelas dispens avseende avsteg från gränsvärdet för Tot-P och TSS i BAT 19 för tillverkning av massa, papper och kartong i enlighet med ansökan.

Enligt bolagets redovisning finns det två möjliga handlingsvägar att kortsiktigt innehålla utsläppsvärdena under den sökta dispensperioden: nedstängning av verksamheten eller införandet av ett mobilt reningssteg. Det är oklart vilken prestanda ett sånt reningsverk kan ha och miljönyttan är svårt att räkna hem med avseende på näringssituationen i Vättern där halten fosfor är låg.

Svenska naturskyddsföreningen

Syftet med industriutsläppsdirektivet är att minska den tyngsta industrins påverkan på människors hälsa och miljön. Detta ska ske genom en integrerad prövning där kravet på bästa tillgängliga teknik ska tillämpas på villkoren och driften av verksamheten. I Sverige har direktivet genomförts på så sätt att BAT-slutsatserna får giltighet som generella föreskrifter som bryter igenom befintliga tillstånds rättskraft. För att säkerställa att industriverksamheterna följer kraven i direktivet måste grundtillståndet för verksamheten vara meddelat enligt miljöbalken. Grundtillståndet för Aspa bruk är meddelat enligt äldre lagstiftning och följer således inte de grundkrav på miljöhänsyn som framgår av miljöbalken. Redan med anledning av detta faktum gör föreningen gällande att grund för omprövning av hela verksamheten föreligger.

Verksamhetsutövaren ansöker nu om dispens från de tvingande föreskrifterna vad gäller utsläpp av fiber och fosfor. Dispens från ett begränsningsvärde får, enligt 1 kap. 16 § industriutsläppsförordningen, ges om det med hänsyn till

anläggningens lokalisering eller tekniska egenskaper skulle medföra oproportionerligt höga kostnader jämfört med miljönyttan att följa begränsningsvärdet samt att dispensen då förenas med ett villkor att följa ett mindre strängt begränsningsvärde.

Naturskyddsföreningen konstaterar att det är fråga om en verksamhet som otvistigt har medfört stora skador i vattenrecipienten med kraftig övergödning och illaluktande fiberbankar. Recipienten är förbunden med Vättern som är en dricksvattentäkt för hundratusentals människor och dessutom åtnjuter skydd som Natura 2000-område. Föreningen ifrågasätter om utsläppen är förenliga med kraven på att inte äventyra uppnåendet av god ekologisk status samt att inte försämra befintlig status på vattenkvaliteten enligt ramdirektivet för vatten, jfr 5 kap. 4 § miljöbalken.

Verksamhetsutövaren har tidigare meddelats dispens från de tvingande kraven avseende utsläpp av fosfor och fiber. Verksamhetsutövaren har vidare under en period av sex år, på miljöns bekostnad, fortsatt bedriva sin verksamhet utan att följa BAT-slutsatser vad gäller dessa utsläpp. Det kan därmed inte anses vara förenligt med oproportionerligt höga kostnader för verksamhetsutövaren att följa BAT-slutsatserna. Föreningen anser således att grund för dispens saknas.

Naturskyddsföreningen anser vidare att grund för återkallelse av hela tillståndet till verksamheten föreligger enligt 24 kap. 3 § andra punkten miljöbalken. Överträdelserna kan inte betraktas som ringa.

Naturskyddsföreningen i Örebro län

Naturskyddsföreningen i Örebro län har lämnat in ett eget yttrande men med samma innehåll som Svenska naturskyddsföreningens yttrande.

Övriga

Sex privatpersoner har framfört att de anser att dispensansökan ska avslås. De menar att reningsteknik finns tillgänglig och kan installeras omedelbart eller åtminstone betydligt snabbare än den föreslagna tiden enligt ansökan.

Två av de ovan nämnda personerna framhäver även att bolaget tidigare överskridit BAT-slutsatser utan nödvändiga dispenser, samt att bolaget polisanmälts för detta (förundersökning nedlagd).

Bolagets bemötande av yttranden

Bolaget har bemött inkomna yttranden i svar daterat den 5 juli 2024. Bolaget utvecklar först sin ståndpunkt under rubrikerna *Juridiska utgångspunkter för dispens, Relevanta BAT-slutsatser och begränsningar* samt *Bolaget har kontinuerligt arbetat intensivt för att uppnå BAT*.

Under rubriken *Det fortsatta arbetet – investeringsbeslut taget* anges att bolaget nu kommit så långt att ett investeringsbeslut är taget avseende installationen av en tertiär rening. Det som återstår är att respektive leverantör kommer färdigställa sina rapporter och övrigt material vilket kommer utgöra beslutsunderlag för bolaget gällande huruvida elektrostatisk avskiljning eller kemisk fällning ska installeras. Investeringskostnaden för dessa reningstekniker är > 90 miljoner kronor.

Såsom bolaget beskrivit i sitt svar till länsstyrelsens kompletteringsföreläggande bedömer bolaget att denna nya anläggning kommer att kunna tas i drift fullt ut under hösten 2025 och att efterföljande intrimningsperiod gör att normal drift förväntas uppnås under början av 2026. Bolaget understryker att det rör sig om synnerligen komplexa processer och att bolaget vill säkerställa att rätt reningsmetod väljs, installeras och intrimmas på bästa sätt för att kunna säkerställa att begränsningsvärdena innehålls på såväl kort som lång sikt.

Utöver detta arbetar bolaget med ett flertal åtgärder för att här och nu försöka minska utsläppen avseende främst suspenderade ämnen, men även till viss del fosfor, så långt det går med nuvarande utrustning. Även detta har redogjorts för utförligt i tidigare skrivelser och bolaget önskar här endast understryka att bolaget inte endast passivt väntar på att den nya tertiära reningen ska installeras och tas i drift, utan att det även till dess fortgår ett intensivt arbete med reducering av utsläppen med nuvarande utrustning (så långt det är möjligt).

Under rubrik *Kostnader och möjligheter för andra alternativ samt miljönyttan för detta* framhåller bolaget att verksamhetens utsläpp avseende TSS och fosfor under de senaste åren legat klart under de värden som fastställdes villkorsvis i miljötillståndet för verksamheten, men något över nu gällande begränsningsvärden i BAT 19 tabell 1 och 2.

Alternativet till en dispens skulle vara att bolaget kommer behöva innehålla dessa begränsningsvärden på något annat sätt än nu

planerat och att det skulle behöva ske omedelbart. Som bolaget nämnt i tidigare yttranden har bolaget svårt att se att det ens är möjligt att införskaffa och installera någon annan typ av rening snabbare än vad som nu är planerat och samtidigt nå den nivå av rening som krävs för att innehålla begränsningsvärdena. Bolaget ser inte heller att det är möjligt att med nuvarande utrustning kunna innehålla begränsningsvärdena, vilket framstår som tydligt efter att det utförliga utredningsarbete som bolaget genomfört har färdigställts. Det enda kvarvarande alternativet för bolaget skulle i detta scenario vara att stänga ner hela anläggningen.

Konsekvenserna av en sådan nedstängning fram till dess att det tertiära reningssteget är installerat och i normal drift skulle vara synnerligen stora och skulle utan tvekan innebära omfattande permitteringar eller uppsägningar och mycket stora kostnader för såväl enskilda som samhället.

Därutöver skulle miljönyttan av detta vara mycket marginell, alternativt obefintlig. Bolaget har uppmätt halter till något över de begränsningsvärden som föreskrivs i BAT 19 tabell 1 och 2. Här påpekas att utsläppen trots detta generellt legat på mycket låga nivåer, klart under det som föreskrivits i bolagets miljötillstånd och som där alltså har bedömts av svensk domstol vara acceptabla nivåer ur miljösynpunkt.

Detta understryks även av den provtagning som genomförts i Vättern (vattenrecipienten). Provtagningen visar på mycket låga till låga halter av fosfor. Dessa halter har minskat sedan 1969 då mätningarna påbörjades och understiger vad som bedöms vara naturlig bakgrundsnivå. Det finns inga åtgärdsbehov specificerat för fosfor. För suspenderade ämnen har påverkan inte kunnat påvisas i referenspunkter längre ut i Vättern, däremot viss lokal påverkan. Bolaget kan dock inte se någon påverkan från verksamheten på syrehalten i de referenspunkter som finns i Vättern. Bolaget bedömer sammanfattningsvis att den yrkade dispensen inte kommer att ge några ökade negativa miljökonsekvenser för Vättern och inte heller leda till någon försämrad recipientstatus.

Sammanfattningsvis anser bolaget att det får stå klart att det med hänsyn till anläggningens tekniska egenskaper skulle medföra oproportionerliga kostnader jämfört med den marginella/obefintliga miljönyttan att följa begränsningsvärdet.

Att den tidigare installerade reningen inte uppnått de resultat som förväntades på förhand kan inte heller avfärdas med att bolaget inte

har den kunskap som krävs enligt miljöbalken. Detta bl.a. mot bakgrund av hur komplex processen för rening är och hur många saker som kan ge påverkan på resultatet. Detta understryks inte minst av att t.ex. leverantören av utrustningen inte heller helt har kunnat fastställa varför resultatet har blivit som det blivit och att reningen inte uppnått de mål som bolaget hade beräknat på förhand.

Slutligen bör också nämnas att bolaget ansökt om dispens under en begränsad tid och endast den tid som krävs för att installera och intrimma den nya anläggningen till normal drift. Det är alltså ett avsteg från huvudregeln om att dispens ska gälla till dess att det begränsningsvärde som dispensen avser har ersatts med en ny slutsats om bästa tillgängliga teknik. Även detta, dvs. att dispensen gäller under en i sammanhanget begränsad tid, bör tas med i bedömningen.

Avseende vilket begränsningsvärde som ska gälla under dispensperioden har bolaget yrkat under *Begränsningsvärden under dispensperioden* att det för fosfor ska vara 0,06 (blekt) och 0,05 (oblekt) samt för suspenderat material 2,0 (blekt) och 1,5 (oblekt). Samtliga värden anges i årsmedelvärde kg/ton massa.

Begränsningsvärdet under dispensperioden bör sättas till ett värde som inte leder till oproportionerliga kostnader för bolaget. Bolaget är medvetet om att de yrkade värdena är högre än bolagets utsläpp sedan 2019. Skälet till detta är inte för att bolaget avser eller bedömer att bolaget kommer ha markant högre utsläpp än vad bolaget haft och redovisat under de senaste åren. Tvärtom är det tydligt att bolaget, trots högre beviljade värden under t.ex. tidigare dispens och vad som beslutades om i miljötillståndet, legat klart under den maximala begränsningen för dessa värden. Anledningen till att yrkandet ligger något högre än vad de faktiska utsläppen varit under de senaste åren är för att ha marginaler i förhållande till t.ex. produktionsstörningar och andra störningar av reningen som temporärt kan påverka utsläppen samt den naturliga variationen av fosfor som finns i t.ex. veden. Med hänsyn till att det är just begränsningsvärden bör det finnas viss marginal så att det, oaktat eventuella temporära störningar eller oväntade problem, kan säkerställas att bolaget kan innehålla dessa temporära begränsningsvärden under dispensperioden.

Vandelsprövning

Miljöprövningsdelegationen har först att avgöra om det finns stöd att vägra dispens med hänvisning till 16 kap. 6 § miljöbalken. I prövningen av tillståndspliktiga verksamheter finns en möjlighet att inkludera omständigheter som är kopplat till vandel och allmän lämplighet. Ett instrument i denna prövning är vanligtvis uppgifter om tidigare brottslighet. Miljöprövningsdelegationen kan konstatera att verksamheten under en tid bedrivits med överskridande av begränsningsvärden i aktuella BAT-slutsatser utan innehavande av dispens. Överträdelsen har efter en åtalsanmälan från tillsynsmyndigheten lagts ner av Åklagarmyndigheten som bedömt att det föreligger svårigheter att visa uppsåt eller straffbar oaktsamhet. Miljöprövningsdelegationen finner utifrån detta att det inte finns stöd för att vägra dispens med hänvisning till 16 kap. 6 § miljöbalken.

Miljöprövningsdelegationens bedömning

Av 1 kap. 8 § IUF framgår att utsläppsvärden i de slutsatser om bästa tillgängliga teknik ska gälla som begränsningsvärden för utsläpp från industriutsläppsverksamheter under normala driftförhållanden och ska

1. i fråga om utsläppsvärden i huvudslutsatser följas senast den dag som inträffar fyra år efter huvudslutsatsernas offentliggörande, och
2. i fråga om utsläppsvärden i sidoslutsatser följas senast den dag som inträffar fyra år efter huvudslutsatsernas offentliggörande, om sidoslutsatserna offentliggjordes senast samma dag som huvudslutsatserna.

Av 1 kap. 16 § IUF följer att Miljöprövningsdelegationen får ge dispens från ett begränsningsvärde som avses i 8 § om

1. det med hänsyn till var den anläggning som verksamheten bedrivs på ligger geografiskt, anläggningens tekniska egenskaper eller de lokala miljöförhållandena skulle medföra oproportionerligt höga kostnader jämfört med miljönyttan att följa begränsningsvärdet, och
2. dispensen förenas med ett villkor om att i stället följa ett mindre strängt begränsningsvärde.

Enligt 1 kap. 17 § IUF upphör en dispens enligt 16 § att gälla när det begränsningsvärde som dispensen avser har ersatts med en ny slutsats om bästa tillgängliga teknik.

Miljöprövningsdelegationen får dock enligt 1 kap. 18 § IUF besluta att en dispens enligt 1 kap. 16 § IUF ska gälla för en kortare tidsperiod än som avses i 1 kap. 17 § IUF, om förutsättningarna för dispens endast finns under den tid som behövs för att anpassa anläggningen till det begränsningsvärde som avses i 1 kap. 8 § IUF.

Det är endast de tre skäl som framgår av 1 kap. 16 § IUF det vill säga anläggningens geografiska belägenhet, anläggningens tekniska egenskaper eller de lokala miljöförhållandena som får beaktas vid bedömningen av om det finns grund för dispens. En förutsättning för att dispens ska kunna meddelas är att verksamhetsutövaren visar att kostnaderna för att följa begränsningsvärdet skulle bli oproportionerligt höga vid en jämförelse med miljönyttan. Bedömning om det finns skäl för dispens måste göras i varje enskilt fall. Dispensen kan tidsbegränsas för den tid som behövs för att anpassa anläggningen till slutsatsernas utsläppsvärden, det vill säga anläggningens tekniska egenskaper.

Miljöprövningsdelegationen kan konstatera att bolaget under 2000-talet kontinuerligt har genomfört åtgärder för att minska utsläppen av Tot-P och TSS. Bolaget har även redovisat flera åtgärder som kommer att vidtas framgent. Arbete pågår således med att reducera utsläppen för att kunna efterleva utsläppsvärdena. Bolaget har uppgett att den reningsteknik som krävs innebär en stor investeringskostnad om cirka 40-60 MSEK. Investeringsbeslut gällande reningsteknik har fattats och arbete med att slutföra upphandling av system för att påbörja installationen pågår.

Av handlingarna i ärendet framgår att en dispens till utgången av 2025 skulle innebära en begränsad miljöpåverkan. Det är enligt bolaget sannolikt heller inte tekniskt möjligt att under denna tid uppnå en mer långtgående rening än nuvarande.

Mot bakgrund av vad som ovan anförts samt vad som framkommit i ärendet finner Miljöprövningsdelegationen att bolaget har visat att det med hänsyn till anläggningens tekniska egenskaper skulle medföra oproportionerligt höga kostnader jämfört med miljönyttan att följa begränsningsvärdet redan nu. Miljöprövningsdelegationen anser därmed att förutsättningarna för att meddela en tidsbegränsad dispens är uppfyllda. Miljöprövningsdelegationen bedömer vidare att de av bolaget föreslagna begränsningsvärdena

kan accepteras under tiden för den tidsbegränsade dispensen.
Ansökan ska därför bifallas.

Ni kan överklaga beslutet

Se bilaga med överklagandehänvisning.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av Jenny Gånge, ordförande, och sakkunnig Jonas Georgsson med miljöhandläggare Linnea Hedermo som föredragande.

Kopia till

Naturvårdsverket
Samhällsbyggnad Sydnärke
Michael Kinnander
Naturskyddsföreningen Örebro län
Naturskyddsföreningen
Marcus Jacobi
Henrik Kylin
Susanne Westberg
Jan Espfors
Ulf Persson
Gunilla Palm
Anne Helmer Smedmark

Bilagor

1. Överklagandehänvisning mark- och miljödomstolen

Ni kan överklaga beslutet hos mark- och miljödomstolen

Om ni inte är nöjda med Länsstyrelsens beslut, kan ni skriftligen överklaga beslutet hos mark- och miljödomstolen.

Så här överklagar ni beslutet

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska ni lämna eller skicka er skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Örebro län antingen via e-post; orebro@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Örebro län, 701 86 Örebro.

Tiden för överklagande

Ert överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag ni fick del av beslutet. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ert överklagande kan ni be att få ytterligare tid till att utveckla era synpunkter och skälen till att ni överklagar. Sedan är det mark- och miljödomstolen som beslutar om tiden kan förlängas.

Ert överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som ni överklagar, beslutets datum och diarienummer.
- Hur ni vill att beslutet ska ändras.
- Varför ni anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Om ni har handlingar som ni anser stödjer ert överklagande bifogar ni kopior på dessa. Kontakta Länsstyrelsen i förväg om ni behöver bifoga filer som är större än 15 MB via e-post.

Ombud

Om ni anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt er ska ombudet underteckna skrivelsen samt uppge sitt eget namn, adress och telefonnummer. Ombudet bör också bifoga en fullmakt.

Behöver ni veta mer?

Har ni ytterligare frågor kan ni kontakta Länsstyrelsen via e-post, orebro@lansstyrelsen.se, eller via växeltelefonnummer 010-224 80 00. Ange diarienummer 6938-2023.